

Koers 'Minimale armoede, Maximaal meedoen'

Eigentijds armoedebeleid Gemeente Cranendonck

Voorwoord

Armoede is van alle tijden en in Nederland hebben we de traditie om daarin onze verantwoordelijkheid als samenleving te nemen.

In Cranendonck willen we met een nieuw perspectief deze traditie voortzetten onder het motto: Minimale armoede, Maximaal meedoen!

Overall komt armoede voor, ook in Cranendonck. Er leven ruim 1 miljoen mensen in armoede. 584.000 huishoudens moeten rondkomen van een bedrag onder de lage inkomensgrens. Voor 40% van deze huishoudens geldt dit al meer dan 4 jaar. In Cranendonck leven ruim 700 huishoudens in armoede. Dit heeft grote invloed op het leven van de betreffende inwoners.

Armoede kan iedereen overkomen. Armoede brengt schaamte met zich mee, waardoor mensen geen, of pas (te) laat hulp durven vragen. In de dagelijkse praktijk zie ik dat armoede vaak leidt tot stress. Stress waardoor situaties niet meer goed overzien worden, waardoor niet meer de juiste beslissingen genomen worden, met alle gevolgen van dien. 'Kan ik vandaag eten kopen?' of 'Kunnen mijn kinderen meedoen met sporten?'... wat voor de meeste van ons gelukkig nog steeds een simpele vraag is, kan in een armoedesituatie leiden tot grote spanningen in het gezin.

Armoede is een probleem dat ons allemaal aangaat. Een probleem dat verantwoordelijkheid met zich mee brengt. De verantwoordelijkheid om te zorgen dat iedereen mee kan doen en de plicht om daar naar te handelen.

Daarom kiezen we een nieuwe koers. Een koers die inzet op erkenning van ons gezamenlijke probleem, maar bovenal een koers die er op inzet dat Cranendonckers zich sterk maken voor Cranendonckers. Waarbij er geen zorgen meer zijn over geld, eten of een dak boven je hoofd. Waarbij inwoners, organisaties en gemeente in verbond samenwerken. Dat is onze gezamenlijke ambitie.

Het koersdocument dat voor u ligt, is de eerste aanzet naar het verwezenlijken van deze ambitie. Een ambitie waarbij gemeente en gemeenschap elkaar **aanvullen**. Vanuit de eigen verantwoordelijkheid, vanuit de gezamenlijke *droom* om armoede te minimaliseren en iedereen mee te laten doen.

Ik spreek de hoop uit dat u als gemeenteraad deze koers mede onderschrijft en de enthousiaste, gemotiveerde en betrokken inwoners en organisaties, die nu reeds aangesloten zijn, ondersteunt om de ambitie waar te maken. Zij zullen uw steun voelen en hierdoor gemotiveerd zijn om dit probleem samen met de gemeente aan te pakken.

Marcel Lemmen
Wethouder Gemeente Cranendonck

Koers 'Minimale armoede, Maximaal meedoen'

Als inwoners en gemeente de handen ineenslaan, wordt armoede een gezamenlijke opdracht. De opdracht om armoede te minimaliseren daar samen verantwoordelijkheid in te nemen.

Het is cruciaal dat inwoners en andere partijen zich maximaal inzetten om alle inwoners mee te laten doen en sociaal isolement te voorkomen. Samen signaleren we armoede en nemen we taboes weg. Als gemeente hebben we de rol om samen met andere organisaties systemen voor inwoners in te richten die drempels verlagen, financiële risico's beperken en passende ondersteuning bieden. Hierbij is de inbreng van ervaringsdeskundige inwoners zeer belangrijk.

We hebben elkaar afgelopen jaar gevonden in breed gedragen ambitie en doelen (in de bijlagen van dit document wordt het proces tot dusver omschreven). Continue monitoren we de voortgang, waarbij de werkgroepen concrete acties uitwerken en elkaar bijpraten; het gehele platform wordt betrokken. Daarnaast informeren we de gemeenteraad en alle betrokkenen periodiek over de voortgang en ontwikkelingen.

Dit koersdocument vormt de basis voor het organische proces dat gericht is op het betrekken van zoveel mogelijk inwoners en andere betrokken partijen. Inmiddels hebben de stappen in 2021 en de gezamenlijk ontwikkelde ambitie geleid tot een open platform waar iedereen welkom is.

Het hele proces vraagt van de gemeente om los te laten en vertrouwen te hebben in haar inwoners en alle betrokken partijen. Er is geen vastomlijnd gemeentelijk plan voor het vervolg, wel een duidelijk geformuleerde richting en ambitie. We vertrouwen op de kracht van het platform en de inwoners van Cranendonck.

Dit koersdocument is in gezamenlijkheid opgesteld met de deelnemers van het open platform 'Minimale armoede, Maximaal meedoen'. Wetende dat dit het begin is van een gezamenlijke koers is er het besef dat dit koersdocument een eerste aanzet is en daarmee niet uitputtend is beschreven of uitgewerkt. Dat is ook niet het doel van dit document. Het doel van dit document is de uiting van een gevoeld verlangen om armoede in Cranendonck aan te pakken er samen mee aan de slag te gaan en samen te ontdekken hoe de gezamenlijke opdracht kunnen invullen; vanuit een eerste beeld en eerste acties met ondersteuning vanuit de gemeenteraad.

Rollen

Om te komen tot 'Minimale armoede, maximaal meedoen' levert ieder vanuit zijn rol en kracht een bijdrage. Hierbij onderscheiden we:

- het publieke domein
- het openbare domein

Publieke domein

Kracht van de gemeente

In het publieke domein hebben we als gemeente, samen met andere (hulpverlenende) organisaties, de verantwoordelijkheid voor het zo optimaal mogelijk inrichten van systemen en het bieden van ondersteuning. We verlagen drempels, informeren inwoners proactief om daarmee hun financiële risico's te beperken. We bieden hen in een zo vroeg mogelijk stadium passende ondersteuning. We staan daarbij open voor signalen van inwoners en instanties om deze ondersteuning steeds verder te verbeteren.

Taak van de overheid

De wettelijk taak van de gemeente ligt in het publieke domein ofwel de systeemwereld, maar ook als aanjager in het openbaar domein om de kracht van de gemeenschap te activeren. Met het opstarten van deze koers en beweging geven we daar invulling aan. Deze beweging is dan ook **aanvullend** op hetgeen waar we als gemeente verantwoordelijk voor zijn in het publieke domein.

Als overheid dienen we continu te verbeteren. We beseffen ons we ons begeven in een imperfecte omgeving waar we door middel van input van inwoners, partners en andere belanghebbenden onze dienstverlening, communicatie en systemen kunnen verbeteren en laten aansluiten naar wat de leefwereld nodig heeft. Dit zien we als een kerntaak.

Openbare domein

Kracht van de gemeenschap (openbaar domein)

In het openbare domein zijn inwoners en diverse partijen hard nodig om ervoor te zorgen dat alle inwoners mee kunnen doen en niet in sociaal isolement belanden. Inwoners die naar elkaar omkijken. Het gesprek aangaan als ze merken dat bijvoorbeeld de buurman zich steeds meer thuis terugtrekt. Tijdens een kop koffie een luisterend oor en begrip bieden, zorgen dat diegene weer onder de mensen komt. Zorgen bespreekbaar maken en het taboe doorbreken. Steun en vertrouwen geven om wèl hulp te vragen en te accepteren. Samen signaleren inwoners en mensen die achter de voordeur komen tekenen van armoede, maken dit bespreekbaar en helpen hun buurtgenoten stappen te zetten naar passende ondersteuning.

We vinden elkaar, ieder vanuit zijn rol, in onze gezamenlijke ambitie.

Ambitie

In Cranendonck:

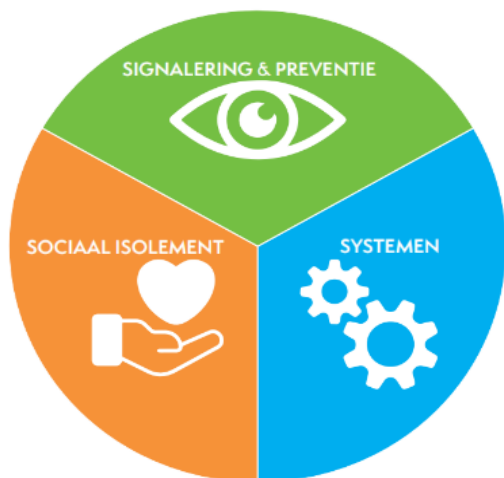
“Zetten we ons in voor **minimale armoede** en **maximaal meedoen** voor alle inwoners, waarbij iedereen de mogelijkheid heeft een unieke bijdrage te leveren.

Is **preventie belangrijk** en nemen we samen **drempels** rondom (het taboe rond) armoede weg.

Zijn informatie en hulp gemakkelijk te vinden, net als een **luisterend oor** én een **oplossingsgericht** netwerk.

Armoede kan iedereen overkomen, maar weet “Er is altijd iemand voor jou”.

Thema's en doelen

Om deze gezamenlijke ambitie te bereiken, zien we uitdagingen op de volgende thema's:

- Signalering en preventie
- Sociaal isolement
- Systemen

Deze thema's staan niet op zichzelf. Ze zijn met elkaar verbonden en versterken elkaar.

Als we inzetten op signalering zullen we bij systemen meer mensen vroegtijdig kunnen ondersteunen. Als systemen optimaal zijn ingericht, levert dit minder financiële risico's voor inwoners op en werken we dus ook aan preventie. Als we sociaal isolement voorkomen en mensen elkaar ontmoeten, is er meer kans om financiële problemen bespreekbaar te maken.

Doelen en werkplan

Per thema zijn onderstaande doelen geformuleerd. Gedurende 2022 worden deze doelen SMART geformuleerd en nader uitgewerkt in een werkplan. We zullen de gemeenteraad op gezette tijden informeren over de vorderingen op deze doelen.

Signalering en preventie

Preventie is van belang om financiële problemen te voorkomen. Signalering zorgt ervoor dat we problemen op het spoor te komen en bespreekbaar maken. Hierbij zijn zowel gemeente als gemeenschap aan zet. De gemeente en instanties vanuit goede informatievoorziening en het vroegtijdig aanbieden van hulp. De gemeenschap is alert op signalen, bespreekt het met diegene en leidt toe naar hulp.

Doelen

Op dit thema werken we aan:

- Eerder signalen opvangen, het gesprek aangaan en inwoners begeleiden naar de juiste plek en instanties voor ondersteuning
- Focus op mogelijkheden in plaats van beperkingen
- Duidelijk maken waar je terecht kunt met financiële zorgen
- Maatwerk leveren; iedere doelgroep op een eigen passende manier aanspreken
- Actieve en continue communicatie: we laten zien dat hulp binnen handbereik is

Acties 2021-2022:

- Workshop 'Signalen achter de voordeur' breder inzetten
- Onderzoeken haalbaarheid en vervolgstappen De Voorzieningenwijzer.
- 17-jarigen inlichten over fase 18+
- Betrekken ondernemers

Sociaal isolement voorkomen

Armoede zorgt ervoor dat mensen soms niet mee kunnen doen en zich (vaak ook vanuit schaamte) terugtrekken. Er ligt een opgave om te zorgen voor ontmoeting. Inwoners kijken om naar elkaar, houden contact en zorgen ervoor dat iemand onder de mensen blijft komen. Instanties en voorzieningen bieden mogelijkheden voor ontmoeting.

Doelen

Op dit thema werken we aan:

- Initiatieven verbinden en bekendheid vergroten
- Het taboe wegnemen
- Ruimte voor sociaal samenzijn mogelijk maken
- De mogelijkheid creëren om op informele en anonieme manier (zonder dat direct duidelijk is waar je voor komt) informatie te delen over voedselhulp, kleding en eerste levensbehoeften

Acties 2021-2022:

- Samenwerking tussen Den Hoof en de huiskamers in Cranendonck
- Overleg tussen de huiskamers onderling en uitwisselen van activiteiten
- Armoedeconferentie voor iedereen die bij mensen achter de voordeur komt, ondernemers en charitatieve instellingen om elkaar te leren kennen en gezamenlijk acties op te zetten
- Onderzoeken van de mogelijkheden voor een kledingbank en welke vorm deze moet krijgen.

Systemen die helpend zijn

Er is veel ondersteuning, maar eenvoud en begrijpbaarheid voor inwoners zijn. Daarbij weten mensen vaak niet dat je alert moet zijn als er bijvoorbeeld veranderingen zijn in je leefsituatie. Omdat deze veranderingen ook ingrijpende financiële gevolgen kunnen hebben. Dit vraagt om een actieve en goede informatievoorziening aan inwoners. Daarom is het belangrijk dat de verschillende systemen beter op elkaar aansluiten en dat de 'formele wereld' beter aansluit op de 'inwonerswereld'. Hier zijn instanties en met name de gemeente aan zet. Signalen van ervaringsdeskundigen en instanties zijn hierbij belangrijk.

Doelen

Op dit thema werken we aan:

- Systemen, waar mogelijk, op elkaar aan laten sluiten. Dit verkleint het risico op achterstanden en schulden bij een veranderde leefsituatie
- Inwoners op de hoogte brengen wat nut en noodzaak is om tijdig verandering in leefsituatie door te geven
- Ervoor zorgen dat de toon van communicatie van instanties menselijk en duidelijk is en waar mogelijk één aanspreekpunt bieden waar iemand terecht kan
- Zorgen voor een link tussen inwoner en instanties. Iemand die je vertrouwen geeft en je waar nodig aan de hand meeneemt

Acties 2021-2022:

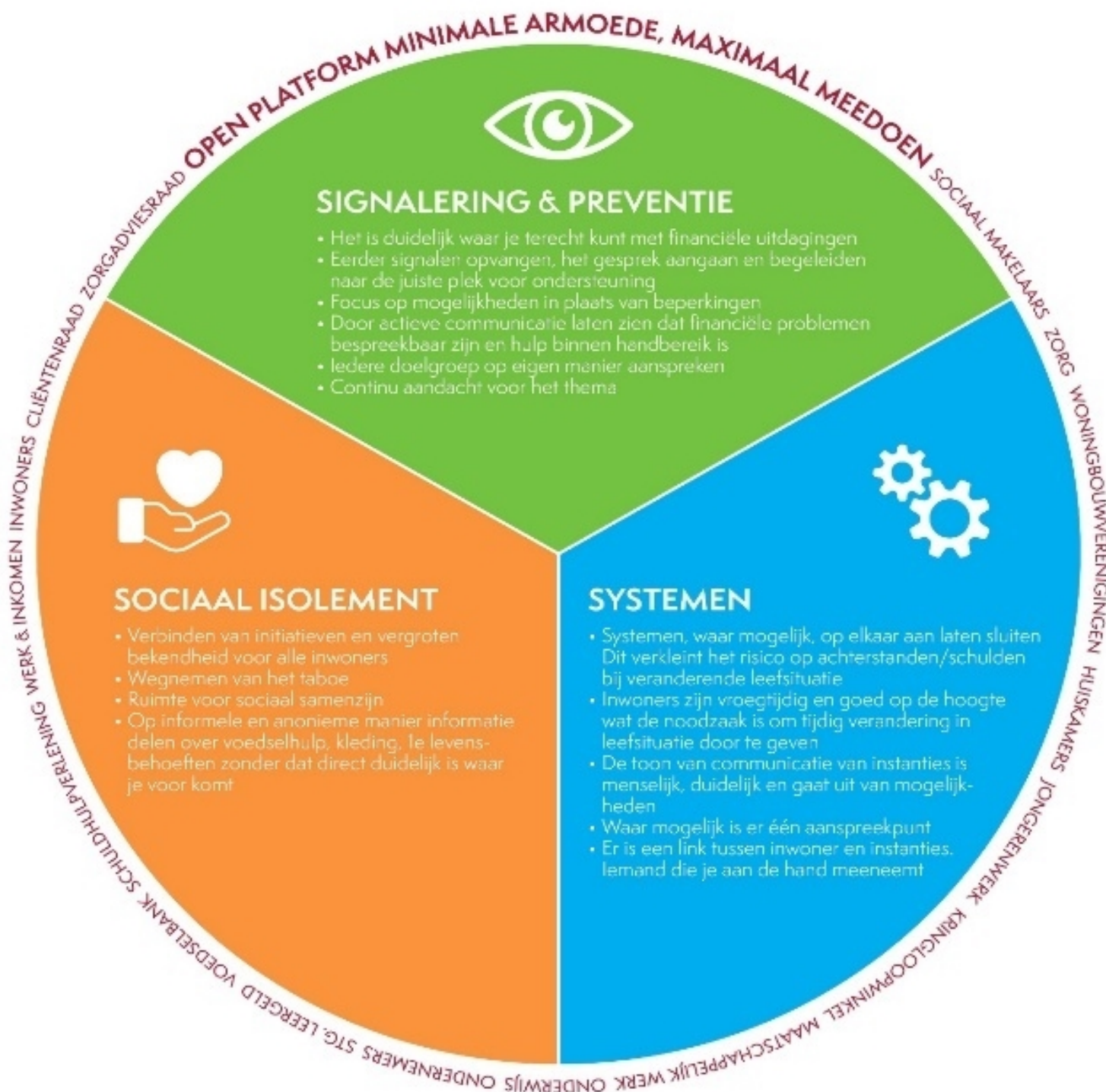
- Ondersteuning/financiële check actief aanbieden bij wisselmomenten (verandering leefsituatie)
- Schriftelijke communicatie screenen en aanpassen (bijv. brieven bijstand en schuldhulpverlening)

Bijlage: Proces 'Minimale armoede, Maximaal meedoen'

2021

Om de ambitie en doelen te bepalen en te realiseren, hebben we diverse belanghebbenden in Cranendonck uitgenodigd voor een startconferentie 'Eigentijds armoedebeleid' met als insteek: Minimale armoede, Maximaal meedoen.

Het betreft een divers gezelschap van onder andere sociaal makelaars, ondernemers, Stg. Leergeld, Vluchtelingenwerk, coördinator huiskamer, jongerenwerk, schuldhulpverlening, Zorgadviesraad en ervaringsdeskundigen. De bedoeling is dat steeds meer mensen zich aansluiten. Dit kreeg, gedurende dit proces, vorm in een open platform.

Startconferentie 'Eigentijds armoedebeloid' 1 april 2021

Vanwege de coronabeperkingen, kon er geen fysieke conferentie plaatsvinden. Als alternatief is er een interactieve uitzending vanuit de studio verzorgd.

Tijdens deze uitzending is er informatie over armoede gedeeld in de vorm van een filmpje en een interactieve quiz.

In het gesprek aan tafel met verschillende gasten en inbellers kwamen de diverse kanten van armoede aan bod.

Ervaringen uit de praktijk maakten duidelijk dat een luisterend oor en begrip ontzettend belangrijk zijn.

Opvallend was de grote bereidheid en energie van de deelnemers om dit probleem gezamenlijk aan te pakken.

Alle ideeën van deelnemers werden opgehaald en gerubriceerd. Deze ideeën dienden als vertrekpunt voor de werksessie op 25 mei. Vooraf konden deelnemers zich aanmelden voor 2 themasessies.

Werksessie 25 mei 2021

Deze werksessie was (wederom vanwege corona) online en interactief. In kleinere gezelschappen werd over thema's en doelen gebrainstormd en naar elkaar teruggekoppeld. Er is hard gewerkt en er was ook veel betrokkenheid. Diverse deelnemers gaven aan dat ze met een bepaald thema graag aan de slag wilden. Dit was de start voor de themawerkgroepen.

In de periode tussen de werksessies, zijn werkgroepen gevormd. Zij zijn aan de slag gegaan om alle ideeën om te zetten in doelen.

Werksessie 23 september 2021

Enthousiast presenteerden de werkgroepen de doelen waar ze mee aan de slag wilden en kregen feedback van het platform. Dit zorgde voor een verdere aanscherping van de doelen en prioriteiten.

De werkgroep 'Signalering en Preventie' introduceerde De Voorzieningswijzer aan het platform als mogelijk instrument om doelen te behalen. De reacties waren zeer positief.

Toelichting De Voorzieningswijzer

De kracht van De VoorzieningenWijzer is de combinatie van een persoonlijk gesprek én een op maat ingerichte applicatie. Samen met de inwoner kunnen we kijken van welke landelijke en lokale voorzieningen hij/zij gebruik kan maken. Dit kan inwoners honderden euro's per jaar opleveren.

De applicatie wordt ingebed in lokale structuur met alle relevante landelijke en gemeentelijke steunmaatregelen. Dit gebeurt in samenwerking met medewerkers van gemeente, woningcorporatie(s) en welzijnsorganisaties. Deelnemende instanties ontvangen een training om tijdens gesprekken gebruik te maken van deze applicatie.

Titel traject en open platform

Er is door de deelnemers aan de sessie ook nagedacht over welke naam het best past bij dit traject en het platform. 'Financieel Fit' en 'Minimale Armoede, Maximaal meedoen' waren de kanshebbers. We willen ons niet beperken tot de financiële kant, maar vinden juist het meedoen heel belangrijk. Daarom kiezen we voor 'Minimale Armoede, Maximaal meedoen'. Bij bepaalde communicatie-uitingen naar inwoners, kunnen we mogelijk wel 'Financieel Fit' gebruiken.

Vervolg proces

Dit afgelopen jaar heeft veel opgeleverd en er is een goede basis gelegd. Een basis waar we in 2022 en verder als gemeenschap de vruchten van gaan plukken. Inmiddels hebben we een gedragen ambitie, thema's en doelen waar we gezamenlijk actief mee bezig zijn. De werkgroepen hebben hun acties voor komend jaar bepaald (zie 'Doelen' en 'Acties 2021-2022') en zijn hier al voortvarend mee aan de slag.

Naast deze inhoudelijke doelen, hebben we ook onderstaande doelen met betrekking tot het proces dat we samenlopen. Hierbij is bewust gekozen voor een proces dat ruimte biedt aan initiatieven, ontwikkelingen en keuzes die bijdragen aan het realiseren van onze gezamenlijke ambitie.

Doelen/acties Open platform 2022

- Inwoners om wie het gaat nog meer betrekken en nog beter de behoeften in beeld krijgen
- Meer deelnemers aan het open platform, waaronder ondernemers
- Kerngroep formeren om het proces gaande te houden en voortgang doelen te monitoren

Begin 2022 worden deze doelen verder aangescherpt en mogelijk gedurende 2022 aangevuld door de deelnemers van het platform. In het traject dat we samen lopen, bieden we hiertoe ruimte, om de Cranendonckse droom en ambitie 'Minimale armoede, Maximaal meedoen' samen te realiseren.